

**Mohinur Azimqulova**

TDSHU 2-kurs. Toshkent, O‘zbekiston.

Tel: :+998991671235; E-mail: mokhinurazimkulova06@gmail.com

**Annotatsiya:** Ushbu maqolada buyuk o‘zbek shoiri va mutafakkiri Alisher Navoiyning shaxsiy yozuvi — dasxati tahlil qilinadi. Muallif Navoiy dasxatining shakliy va mazmuniy xususiyatlarini o‘rganib, uning tarixiy manbalar bilan bog‘liqligini ochib beradi. Maqolada shoirning yozuv uslubi, imloviy va grafika jihatlarini, shuningdek, dasxat orqali uning shaxsiyati va zamonasidagi yozuv madaniyati yoritiladi. Tadqiqot Navoiy merosini yanada chuqurroq anglashga xizmat qilishi bilan ahamiyatlidir.

**Kalit so‘zlar:** dasxat, manbalar, grafika, tadqiqot, yozuv uslubi

**Аннотация:** В статье анализируется личное творчество великого узбекского поэта и мыслителя Алишера Навои — его автограф. Автор изучает формальные и содержательные особенности подписи Навои, выявляет ее связь с историческими источниками. В статье освещаются стиль письма поэта, орфографические и графические аспекты, а также его личность и писательская культура его времени через его автограф. Исследование значимо тем, что оно способствует более глубокому пониманию наследия Навои.

**Ключевые слова:** подпись, источники, графика, исследование, стиль письма

**Abstract:** This article analyzes the personal writing of the great Uzbek poet and thinker Alisher Navoi - the autograph. The author studies the formal and substantive features of Navoi's autograph and reveals its connection with historical sources. The article highlights the poet's writing style, spelling and graphic aspects, as well as his personality and the writing culture of his time through the autograph. The study is significant in that it serves to further understand Navoi's legacy.

**Keywords:** signature, sources, graphics, research, writing style

Alisher Navoiy — o‘zbek adabiyotining buyuk namoyandasi, shoir, davlat arbobi va ilm-fan homiysi sifatida tanilgan. Uning ijodi Sharq adabiyotining eng yuksak cho‘qqilaridan biri bo‘lib, o‘zbek tilining boyligi va go‘zalligini dunyoga tanitgan. Navoiy nafaqat o‘z asarlari bilan, balki o‘z qo‘li bilan yozgan qo‘lyozmalari bilan ham tarixda iz qoldirgan.

“Navoiy dastxati” — bu Alisher Navoiy tomonidan o‘z qo‘li bilan yozilgan va tuzatishlar kiritilgan noyob qo‘lyozma asar bo‘lib, 1991-yilda Toshkentda nashr etilgan. Kitobni nashrga tayyorlagan va so‘zboshi yozgan taniqli navoiyshunos olimi Suyima G‘aniyeva, Alisher Navoiyning tabarruk dastxati aks etgan nodir qo‘lyozma asar Tehronda saqlanadi deb ta’kidlagan. Ana shu dastxat mikrofilmi Navoiy hazratlarining 550-yilligi arafasida Toshkentga keltirilib, mazkur kitob orqali jamoatchilik e’tiboriga havola qilingan.

20-May, 2025-yil

Kitobda Alisher Navoiy iltimosiga ko‘ra, Abdurahmon Jomiy tomonidan hijriy 883-yilda bitilgan "Nafahot ul-uns" asarining qo‘lyozmasi mavjud. Mazkur qo‘lyozmani Abdurahmon Jomiy va Alisher Navoiy o‘z qo‘llari bilan ushlagan va tuzatishlar kiritgan. "Navoiy dastxati" kitobi, shuningdek, dastxat san'ati, uning estetikasi va tarixiy ahamiyati haqida ham muhim ma'lumotlar taqdim etadi. Dastxatlar — o‘z sohiblarining bilimi, dunyoqarashi, didi va ta’bi darakchilaridir. Alisher Navoiy va Abdurahmon Jomiy kabi buyuk allomalar o‘zaro yozgan maktublari orqali nafaqat o‘zaro aloqalarini, balki o‘z davrining ilmiy va madaniy muhitini ham aks ettirganlar. 1991-yilda Toshkentda nashr etilgan "Navoiy dastxati" kitobida ushbu qo‘lyozmaning mikrofilmi va uning ilmiy sharhi taqdim etilgan. Kitobni nashrga tayyorlagan olim Suiyima G‘aniyeva, dastxatning noyobligini va uning ilmiy ahamiyatini ta’kidlagan. Dastxat san'ati — bu nafaqat yozuv san'ati, balki inson ruhiyatining, dunyoqarashining va estetik didining ifodasidir. Har bir dastxat o‘z egasining ichki olamini aks ettiradi. Navoiy va Jomiy kabi buyuk allomalar o‘zaro yozgan maktublari orqali nafaqat ilmiy fikrlarini, balki o‘zaro hurmat va mehr-muhabbatlarini ham ifodalaganlar. Alisher Navoiyning dastxati — bu nafaqat adabiyotshunoslar uchun, balki barcha insoniyat uchun qimmatli merosdir. U bizga o‘zbek tilining boyligini, dastxat san'atining go‘zalligini va buyuk allomalarimizning ilmiy va axloqiy fazilatlarini eslatib turadi. Ushbu qo‘lyozma orqali biz o‘z tariximizga, madaniyatimizga va tilimizga bo‘lgan hurmatni yanada oshirishimiz mumkin. G‘aybulloh as-Salom dastxatlar san'atini yuqori baholagan. Uning ta’kidlashicha, xat yozish — bu nafaqat yozuv jarayoni, balki insonning ichki dunyosining ifodasidir. U, shuningdek, Alisher Navoiy va Abdurahmon Jomiy kabi buyuk allomalar o‘zaro yozgan maktublari orqali nafaqat ilmiy fikrlarini, balki o‘zaro hurmat va mehr-muhabbatlarini ham ifodalaganlar. Bu esa dastxatlar san'atining naqadar muhimligini ko‘rsatadi. Haydarbek Bobobekov, O‘zbekistonda yashovchi tarix fanlari doktori, Alisher Navoiy tomonidan yozilgan "Nafahot ul-uns" asarining qo‘lyozmasini o‘zida saqlaydi. Ushbu qo‘lyozma Navoiy iltimosiga ko‘ra, Abdurahmon Jomiy tomonidan hijriy 883-yilda yozilgan va Navoiy o‘z qo‘li bilan uni tuzatgan. Bu qo‘lyozma hozirda Toshkent shahrida saqlanadi. Vaxit Turk, Turkiyada Navoiy asarlarini o‘rganib, 12 ta asarini turk tiliga tarjima qilgan olim, Navoiy asarlariga alohida e’tibor bilan qaralishini ta’kidlaydi. Uning fikricha, Navoiy butun turk xalqining qutb yulduzi bo‘lib, uning ijodi yoshlarimiz uchun katta ahamiyatga ega. Olimjon Davlatov, Alisher Navoiy nomidagi xalqaro jamoat fondi ijrochi direktori, Navoiy nomi bilan ataluvchi shaharda o‘tkazilgan xalqaro konferensiyada Navoiy asarlariga bo‘lgan hurmatni ta’kidlaydi. Uning fikricha, Navoiy asarlari jahon ilm-faniga katta hissa qo‘shgan va ularning o‘rganilishi yoshlarimiz uchun muhimdir.

Alisher Navoiyning “Navoiy dastxati” asari — nafaqat adabiy, balki tarixiy va madaniy jihatdan ham bebaho manba hisoblanadi. Bu kitob orqali biz buyuk mutafakkirning faqat asarlarini emas, balki o‘z qo‘li bilan bitgan yozuvlarini, tuzatishlarini, estetik didini va ichki dunyosini ham ko‘rish imkoniyatiga ega bo‘lamiz. Asarda qayd etilgan faktlar va ilmiy tahlillar Alisher Navoiy va Abdurahmon Jomiy o‘rtasidagi chuqur ilmiy va do‘stona munosabatlarni yaqqol namoyon etadi. Navoiyshunos olimlar, tarixchilar va adabiyotshunoslar bu asarni yuksak baholab, uni bugungi yosh avlod uchun ilm va

20-May, 2025-yil

ma'naviyat maktabi sifatida qadrlashmoqda. "Navoiy dastxati" — bu bizning milliy merosimizning ajralmas qismi bo'lib, o'zbek xalqi madaniy taraqqiyotining yorqin belgisidir. Ushbu asarni chuqur o'rganish va keng targ'ib qilish — bu faqat adabiyotshunoslarning emas, balki har bir ziyoli va yosh avlodning burchidir. Chunki Navoiy — bizni o'zligimizga qaytaran, ma'naviy ildizlarimizni eslatadigan abadiy siymodir.

#### FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. <https://kun.uz/news/2018/09/01/navoijsunos-olima-uzbekiston-karamoni-sujima-ganieva-vafot-etdi?q=%2Fuz%2Fnews%2F2018%2F09%2F01%2Fnavoijsunos-olima-uzbekiston-karamoni-sujima-ganieva-vafot-etdi>
2. [https://uz.wikipedia.org/wiki/Alisher\\_Navoiy](https://uz.wikipedia.org/wiki/Alisher_Navoiy)
3. <https://tafakkur.net/alisher-navoiy.haqida>
4. <https://n.ziyouz.com/kutubxona/barcha-kitoblar?start=2>
5. [https://kitobxon.com/oz/yozuvchi/alisher\\_navoi](https://kitobxon.com/oz/yozuvchi/alisher_navoi)

Global  
Science  
Publication